

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 21 december 2004

B 3842-04

KLAGANDE

1. JS

Offentlig försvarare och ombud: advokaten J Å

2. TKS

Offentlig försvarare och ombud: advokaten TR

MOTPART

Riksåklagaren, Box 5553, 114 85 STOCKHOLM

SAKEN

Grovt narkotikabrott

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, avd. 10, dom den 24 augusti 2004 i mål B 5033-04

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom beträffande JS på det sättet att fängelsestraffets längd bestäms till två (2) år.

Med ändring av hovrättens dom beträffande TKS ogillar Högsta domstolen åtalet, befriar TKS från skyldigheten att betala avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond samt upphäver förverkandet av i beslag tagna minnesanteckningar (BLG 0222-04-1003 p. 2). Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut i vad avser förverkande av i beslag tagen narkotika, ryggsäck som denna förvarats i samt sked och gummihandskar (BLG 0222-04-995 p. 1-5).

För försvaret av JS i Högsta domstolen tillerkänns JÅ ersättning av allmänna medel med elvatusentrehundranittio (11.390) kr, varav 8.750 kr avser arbete, 2.300 kr tidspillan och 340 kr utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

Advokaten JE, som tidigare varit offentlig försvarare för JS i Högsta domstolen, tillerkänns ersättning av allmänna medel med femtusensexhundratjugofem (5.625) kr, avseende arbete.

För försvaret av TKS i Högsta domstolen tillerkänns TR ersättning av allmänna medel med tjugotvåusenethundrasextio (22.160) kr, varav 18.750 kr avser arbete, 3.238 kr tidspillan och 172 kr utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

JS har yrkat att Högsta domstolen sätter ned fängelsestraffet till två år.

TKS har yrkat att Högsta domstolen ogillar åtalet. Hon har i andra hand yrkat strafflindring.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

JS och TKS har vid huvudförhandling i Högsta domstolen berättat i huvudsaklig överensstämmelse med vad de enligt hovrättens dom uppgav i hovrätten.

JS har sålunda uppgivit bl.a. följande. I slutet av juli 2003 placerade han en väska innehållande omkring 1,4 kg amfetamin i ett skåp i BKs lägenhet. Varken BK eller TKS kände till detta. Efter en vecka avlägsnade han 300 g av narkotikapartiet. I skåpet fanns då kvar omkring 1,1 kg amfetamin. Någon tid därefter greps han av polis och han har varit berövad friheten sedan dess. När han den 21 mars 2004 första gången tog emot TKS för ett obehövt besök, berättade han för henne om narkotikapartiet. Han förklarade att han skulle se till att det flyttades från lägenheten och uppmanade henne att inte befatta sig med det.

TKS har uppgivit att hon efter besöket hos JS tittade i skåpet och konstaterade att väskan låg där så som JS hade sagt men att hon inte öppnade väskan och inte heller tog någon annan befattning med den eller dess innehåll.

JSs och TKSs uppgifter har inte vederlagts och de skall läggas till grund för bedömningen.

JS placerade sålunda narkotikapartiet för förvaring i BKs lägenhet utan att tala om det för henne eller för TKS. Eftersom han var svärson till BK hade han tillträde till lägenheten. Med hänsyn till det anförda får det anses att han förvarade

narkotikapartiet i lägenheten, låt vara att han snart berövades friheten. I enlighet med hovrättens i denna del inte överklagade dom skall JS dömas för grovt narkotikabrott.

TKS medverkade inte när narkotikapartiet placerades i lägenheten och hon kände inte ens till att så skedde. Lägenheten var inte hennes och enbart den omständigheten att hon hade nyckel till lägenheten och fritt tillträde dit medför inte att hon skall anses ha innehaft eller förvarat narkotikan sedan hon fått veta att den fanns där. Det är inte utrett att TKS hade åtagit sig någon uppgift i fråga om narkotikan eller vidtagit någon annan åtgärd som gör att hon därigenom kan anses ha medverkat i JSs förvaringsbrott.

Under vissa förutsättningar anses emellertid underlåtenhet att ingripa mot en annans brott kunna bestraffas som medverkan enligt samma principer som gäller för s.k. oäkta underlåtenhetsbrott (se NJA 2003 s. 473 med där lämnade hänvisningar). För straffbarhet förutsätts då att den underlåtande på grund av sin ställning har haft en särskild skyldighet att avvärja brott av visst slag.

Att TKS kände till att narkotikapartiet fanns i hennes mors lägenhet och att hon hade obehindrat tillträde dit är dock inte tillräckligt för att hon skall anses ha varit skyldig att ingripa. Hennes underlåtenhet kan därför inte medföra ansvar för medverkan till JSs brott.

Åtalet mot TKS skall således ogillas.

JS skall dömas för grovt narkotikabrott avseende befattning med omkring 1,1 kg amfetamin. När påföljden bestäms, skall enligt 34 kap. 3 § andra stycket brottsbalken beaktas att han tidigare dömts till fängelse tre år för befattning med 300 g narkotika som ingått i samma parti. Det finns inte några försvårande eller för-

mildrande omständigheter att beakta vid sidan av narkotikans art och mängd. Påföljden bör då bestämmas till fängelse två år.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Lennander (referent, skiljaktig),
Regner, Blomstrand och Lundius
Föredragande revisionssekreterare: Lindholm

HÖGSTA DOMSTOLEN

Bilaga till
PROTOKOLL
2004-12-01Mål nr
B 3842-04

Referenten, justitierådet Lennander är av skiljaktig mening i ansvarsfrågan, såvitt avser TKS, och anför:

”Jag värderar bevisningen i målet på samma sätt som hovrätten. Enligt min uppfattning har TKS främjat JSs förvaring av narkotikan i BKs lägenhet i sådan mån att hon bör anses vara gärningsman. Hon skall därför dömas för grovt narkotikabrott. Med hänsyn till den roll som TKS haft när det gäller förvaringen anser jag dock att straffet kan stanna vid fängelse tre år.

I övriga frågor är jag ense med majoriteten.”